

Зустріч з увертюрою.

Урок №28 в 6 класі

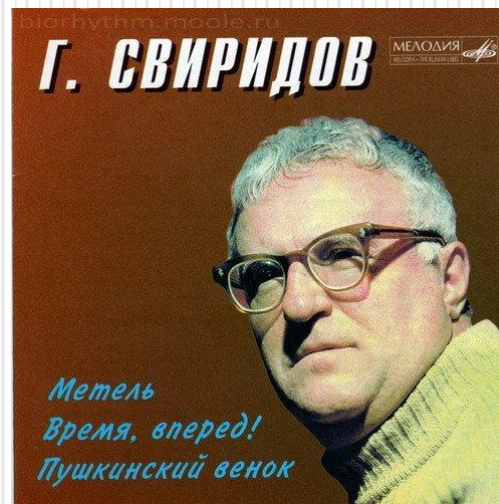
Основні поняття для засвоєння: характерні ознаки жанру увертюри, історія розвитку жанру, увертюра як самостійний жанр симфонічної музики, композиційна будова (форма) увертюри.

Твори, що вивчаються на уроці:

- Г. Свиридов. Оркестрова увертюра до фільму «Час, вперед!».
- В. Дашкевич. Увертюра до фільму «Шерлок Холмс та Доктор Ватсон».
- «Козацька пісня» (слова і музика А. Мігай).

Підготувала Савченко Т.Т. м. Вінниця

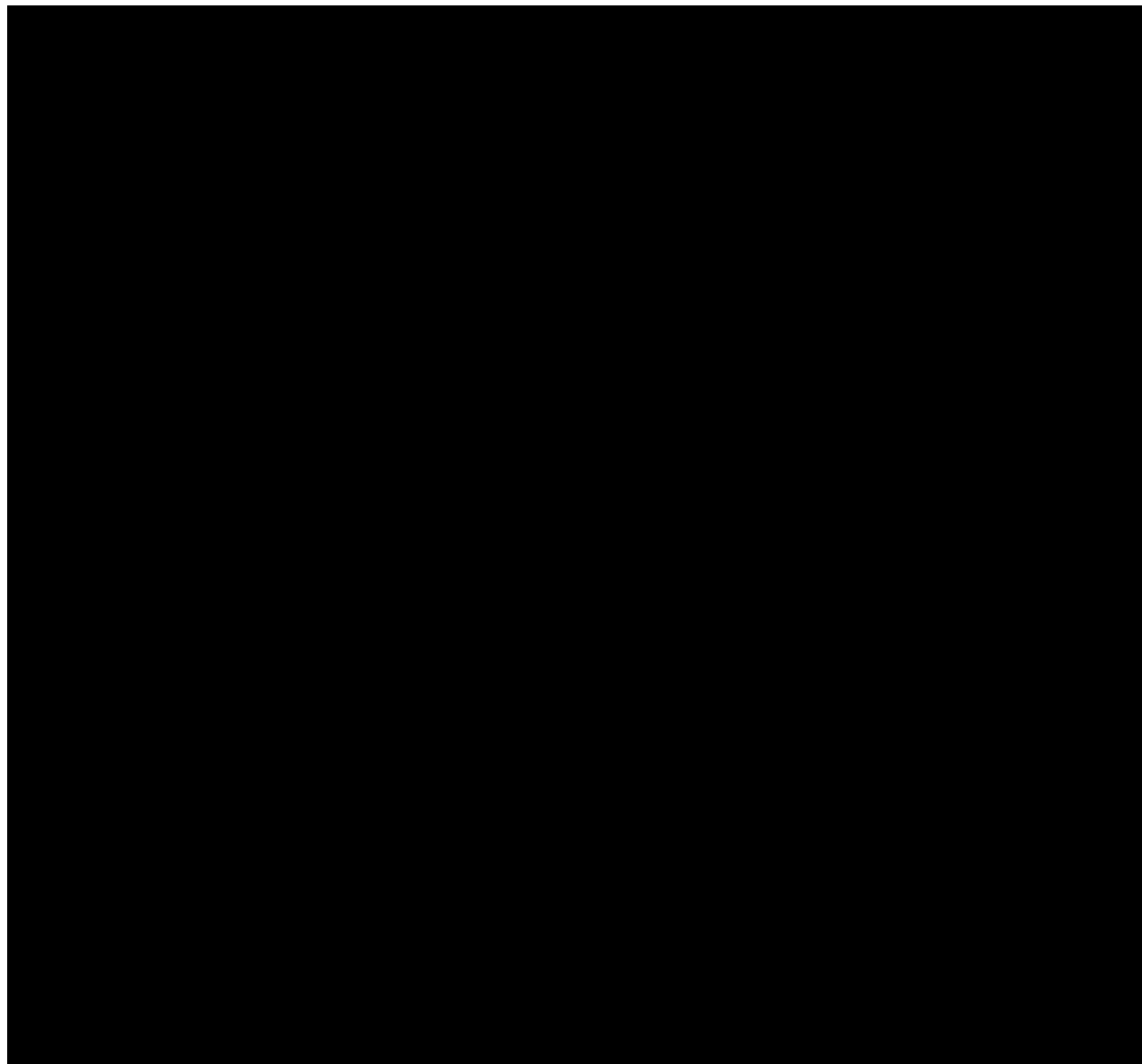
1. Вхід під музику Г. Свиридова. Організаційний момент.
Мотивація до навчання.

Музичне сприймання. І. Свиридов. Оркестрова увертюра до фільму «Час, уперед!»

Аналіз музичного твору.

1. Яке враження у вас викликала музика?
2. Який образ часу створив композитор за допомогою засобів музичної виразності?
3. Чи відчувався в музиці стрімкий лет часу?
4. Які засоби виразності твору? Розкажіть про них.
5. Якими засобами композитор створив образ стрімкого часу? Як і це зобразив симфонічний оркестр?

Георгій Васильович СВИРИДОВ (1915-1998)

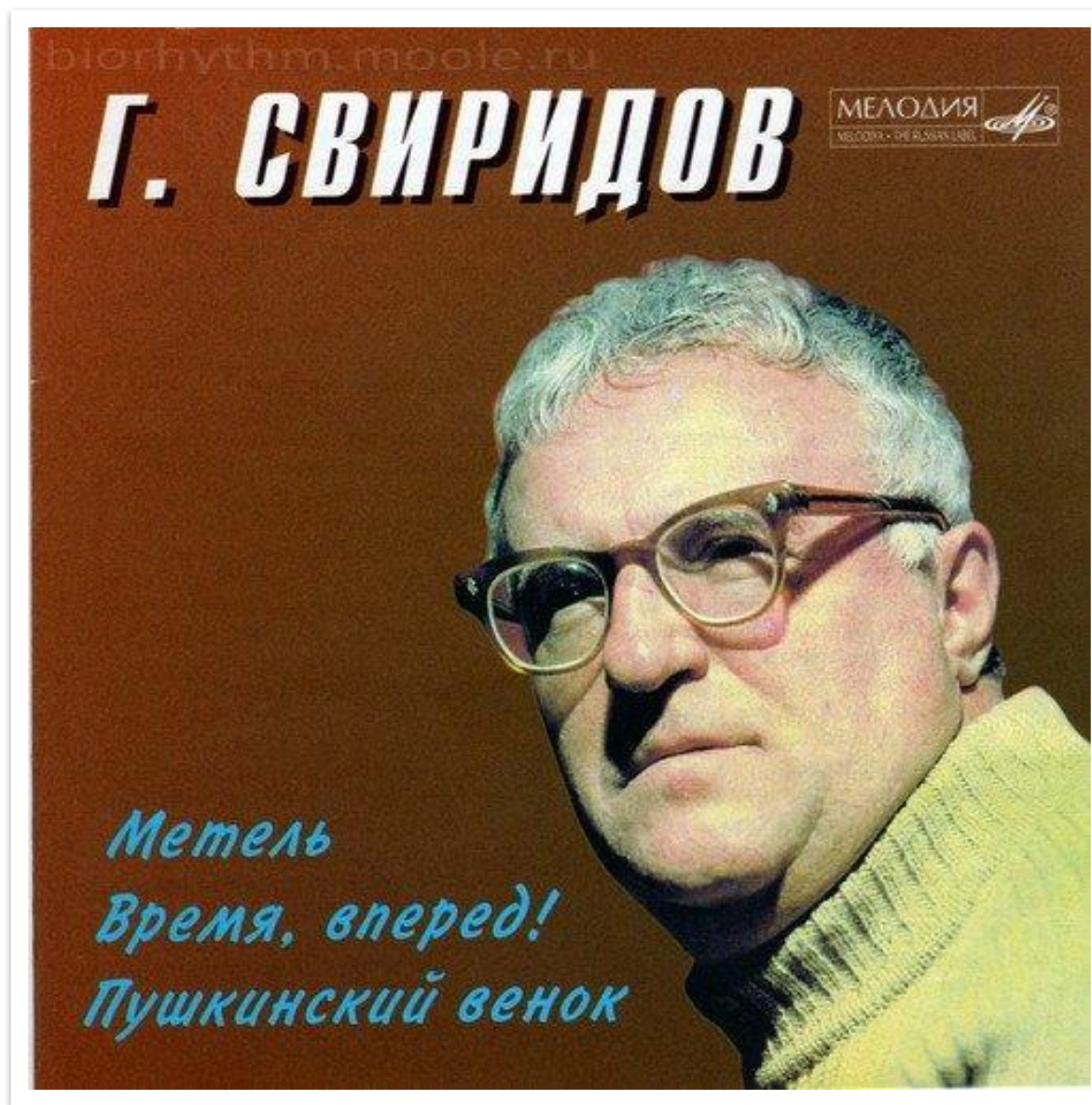
Радянський композитор і піаніст. Музика Свиридова відрізняється

простотою, національною характерністю пісенних мелодій і гармонічністю мови, блиском і барвистістю оркестрового колориту, чітким

відбором та економією засобів виразності. У доробку композитора

І — симфонії, концерти, квартети, сонати, багато вокальних творів:

романси, вокальні цикли, хорові твори та інші.

Бесіда з учнями про особливості симфонічної увертюри.

Оркестрова увертюра до фільму «Час, уперед!» — одне з відомих інструментальних творів композитора. «Час, уперед!» — таку назву має сюїта, написана композитором

1965 року до фільму режисера М. Швейцера (за романом В. Ка-
таєва), який присвячено будівництву міста Магнітогорськ. Сюїта

складається з шести частин. Остання її частина («Час, уперед!») є

музичним втіленням того, що час неможливо спинити. Цей твір —

яскрава знахідка композитора. Сюїта одразу стала популярною, її

часто використовували в багатьох фільмах, телепередачах. Музика

об'єднує одночасно стрімкий потік і могутність, справді може стати

символом нашого часу.

Відомості про особливості жанру увертюри як приклад симфонічної музики.

Цікаво знати, що слово «увертюра» походить від фран. *ouverture*, що в перекладі означає «початок», «відкриття». Що ж відкривають увертюри? Вони можуть відкривати оперу, балет, кантату, ораторію, кінофільм, концерт, театральну виставу. Завдання в увертюри просте — розповісти глядачу про твір, який вони будуть дивитися.

Увертюра як жанр виникла на початку VI століття — інтродукція до опери Монтеверді «Орфей», яка була короткою, тому її виконували тричі. Надалі композитори стали застосовувати увертюри, що склалися з двох або трьох частин. У творчості італійця О. Скарлатті оперна увертюра перетворилася в самостійний симфонічний твір, її стали називати зіпГопія. Найвищого розвитку увертюра отримала в творчості Моцарта та Бетховена, які були написані в сонатній формі або у формі фуги, рондо. Класичні увертюри були і в музиці до театральної дії. Надалі увертюри ніби стали переказувати зміст опери перед її початком. Поступово увертюри перетворюються в самостійні твори — концертні увертюри як жанр симфонічної музики, що має програму:

в творчості Брамса, Чайковського, Мендельсона, Вагнера та інших.

Музичне сприймання. В. Дашкевич. Увертюра до фільму «Шерлок Холмс та Доктор Ватсон».

**Володимир Сергійович
ДАШКЕВИЧ** (1934 р.н.)

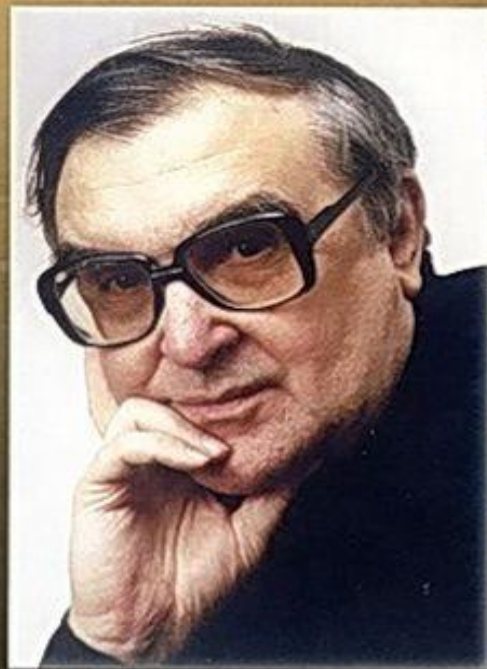
Російський композитор і теоретик музики, який багато й плідно працює в кіно. Широку популярність йому принесла музика для серії

фільмів «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона» (1979—1986)

та головна тема з кінофільму «Собаке серце» (1988).

Окрім симфонічної музики, композитор написав чимало пісень (зокрема, вокальні цикли на вірші О. Блока, В. Маяковського,

О. Мандельштама), опери «Клоп» і «Ревізор», мюзикл «Бумбараш».

Музыка к сериалу «Шерлок Холмс и доктор Ватсон» была написана мной без всяких усилий. Просто режиссер и мой друг Игорь Масленников во время съемок постоянно звонил мне из Ленинграда в Москву и напоминал, что пора писать музыку. Когда он позвонил в третий раз, то, чтобы не сердить его, я взял телефон на длинном шнуре, поставил его поближе к роялю и заиграл первое, что пришло мне в голову. Так появилась знаменитая увертюра к первому фильму из серии про Шерлока Холмса. Но, впрочем, когда Пикассо обвинили в том, что одну из своих картин он написал за 15 минут, он сказал: "Я писал ее 15 минут и всю жизнь." То же мог бы сказать и я, потому что с детства люблю рассказы Конан Дойла,

а эта музыка родилась во мне давно и просто ждала своего часа, чтобы зазвучать. Говорят, что это стилизация в английском стиле. Я же думаю, что это мечта о прекрасной романтической Англии, родившаяся в России.

Заслуженный деятель искусств,
лауреат государственной премии СССР,
композитор Владимир Дашкевич

A handwritten signature in dark ink, which appears to read 'В. Дашкевич'.

Відомості про літературний твір, що став основою сюжету фільму.

Шерлок Холмс -- вигаданий детективний персонаж, головний герой книг англійського письменника Артура Конан Дойла.

В оповіданнях про Шерлока Холмса зазвичай розповідь ведеться від імені його друга і супутника — доктора Джона Ватсона. Детектив веде свої розслідування, використовуючи логіку та метод дедукції. Загалом Шерлок Холмс з'являється у 56 оповіданнях і 4 повістях.

Сам письменник вважав розповіді про Холмса «легким читивом».

Окрім того, його дратувало, що читачі більше люблять детективи про Холмса, ніж історичні романи, майстром яких він себе вважав.

Зрештою письменник вирішив припинити писати про Холмса. Однак потік листів обурених читачів, серед яких були й члени королівської сім'ї, змусили письменника «оживити» знаменитого детектива.

В. Дашкевич. Увертюра до фільму «Шерлок Холмс та Доктор Ватсон».

Аналіз музичного твору.

1. Яке враження справила на вас музика про героя-детектива?
2. Які інструменти виконували твір?
Скільки тем прозвучало у творі?
3. У якій формі написана увертюра?
4. Опишіть картину, яку ви уявляєте, слухаючи музику.
5. Розкажіть про характер героя фільму.

Виконання творчого завдання.

Розгляньте ілюстрації до прослуханих нами творів. Оберіть ті, що відповідають першому і другому твору. Поміркуйте, що спільного між фотографією, живописом, скульптурою та музикою.

Розгляньте ілюстрації до прослуханих нами творів. Оберіть ті, що відповідають першому і другому твору. Поміркуйте, що спільного між фотографією, живописом, скульптурою та музикою.

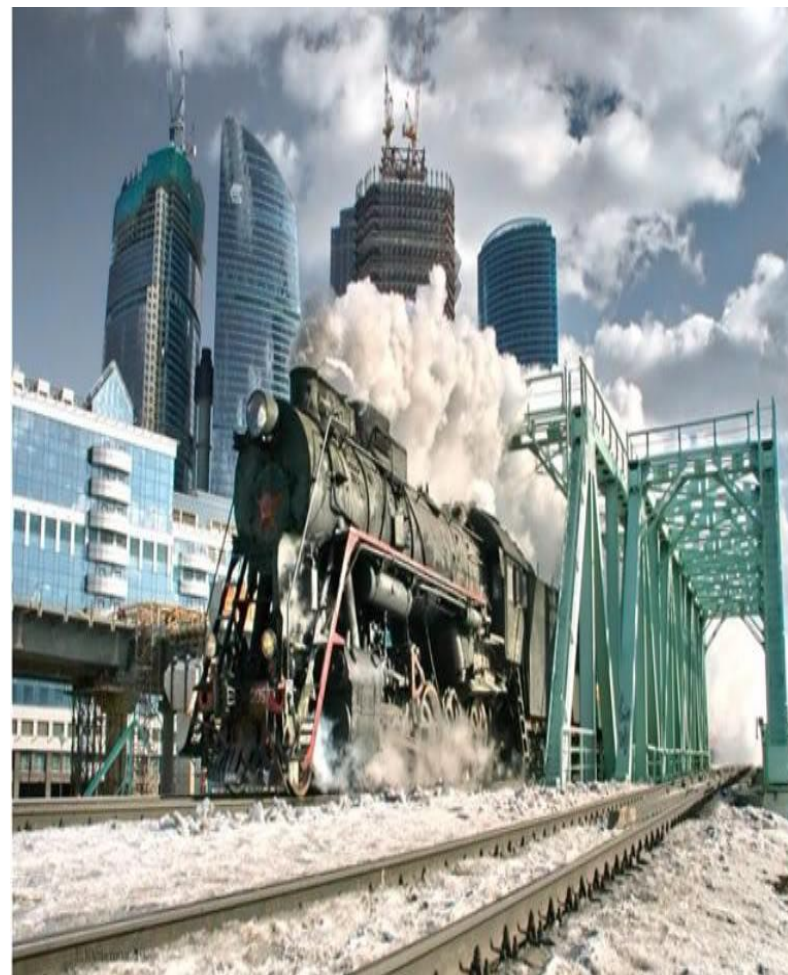
Розгляньте ілюстрації до прослуханих нами творів. Оберіть ті, що відповідають першому і другому твору. Поміркуйте, що спільного між фотографією, живописом, скульптурою та музикою.

Розгляньте ілюстрації до прослуханих нами творів. Оберіть ті, що відповідають першому і другому твору. Поміркуйте, що спільного між фотографією, живописом, скульптурою та музикою.

Розгляньте ілюстрації до прослуханих нами творів. Оберіть ті, що відповідають першому і другому твору. Поміркуйте, що спільного між фотографією, живописом, скульптурою та музикою.

Розспівування. Поспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу.

Виконання пісні. «Козацька пісня» (слова і музика А. Мігала)

Виконання пісні. «Козацька пісня» (слова і музика А. Мігай).

Узагальнення вивченого матеріалу.

Рефлексія.

- *Розкажіть про жанр симфонічної увертюри.*
- *В чому особливість музики Г. Свиридова та увертюри В. Дашкевича? Який музичний образ було створено композиторами?*
- *Що найбільше вас вразило на уроці?*

Розкажіть про це.

Домашнє завдання.

Прослухайте музичні твори, які є у вас вдома, особливо саундтреки до фільмів. Чи були серед них твори, подібні до тих, що звучали на уроці?

Заспівайте вивчену пісню з друзями.

Вихід з класу під музику Г. Свиридова.

Підготувала Савченко Т.Т. м. Вінниця

Підготувала Савченко Т.Т. м. Вінниця